Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 33 din., pol leta 16 din., četrt leta 8 din. Inozemstvo 50 din. Naročnina se pošilja na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5, ali se dopošlje do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1·50 din. Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Cene inseratom po dogovoru. Za vsebino oglasov brezpogojno odgovarja inserent. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.
Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603.
Telefon interurban št. 113.

84. številka. MARIBOR, dne 21. avgusta 1924. 58. letnik.

Našim fantom v pozdrav.

Cela Slovenija bo zrla te dni s ponosom na naš obmejni Maribor, v katerem bo zborovala, se navduševala za nove cilje ter vzore in manifestirala armada pomladka našega razumništva, orlovstva, vseh raznih prosvetnih organizacij, Marijinih družb, mladeniških zvez itd.

S ponosom in veseljem bo pozdravljala te dni cela Slovenija cvet slovenstva — fantovske omladince od katoliškega visokošolca do priprostega kmetskega fanta, ki se hočeta te dni ramo ob rami navdušiti za cilje prosvete po vedno novih katoliških načelih.

Ravno to skupnost omladinskega razumništva, orlovstva in priprostih kmetskih fantov pozdravlja Slovenija s ponosom in v prepričanju, da vodijo našo slovensko krščansko omladino isti skupni cilji kakor Slovensko ljudsko stranko, ki ima pod svojim okriljem združeno vse, kar je pošteno zavednega od najvišjega razumnika do priprostega bajtarja in delavca. Pozdrav vodstva fantovskih mladinskih dnevov pa velja zbranim pionirjem za boljšo slovensko bodočnost v prepričanju, da bo fantovska omladina sprejela prosvetna navodila predavateljev, se po njih ravnala in jih širila med narodom.

Vsaka večja manifestacijska prireditev naše slovenske omladine je rodila v najkrajšem času sadove, ki se tako lepo kažejo ravno v mali Sloveniji na verskem, narodnem in prosvetnem polju.

Glede fantovskih dnevov v Mariboru že lahko z mirno vestjo trdimo vnaprej, da bodo na novo poživili misel skupnosti, jej pokazali nove cilje, pota ter vzore, ki bodo dosegljivi sedaj, ko smo že vendar enkrat dosegli vlado dela, zakonitosti in miru, ki se lahko ponaša s popolnim zaupanjem kralja in naroda.

Dal Bog, da bi lahko rekli v kratkem času: mariborski fantovski dnevi so postavili mejnik, pri katerem se začenja poživljeno delo za skupnost vseh stanov po katoliških načelih.

Našim fantom od visokošolca do priprostega kmetskega fanta kliče starosta med slovenskimi listi »Slovenski Gospodar«: Bog Vas živi, a posebno v teh dneh vsi na zunaj in na znotraj po programu Davidovič-Koroščeve vlade: v delu, miru in zakonitosti!

* * *

Kaj počenjajo in pomenijo nasprotniki sedanje vlade.

Zapuščina prejšnje vlade.

Nova vlada je našla po ministrstvih in raznih upravnih mestih vse polno nereda in korupcije ter ima sedaj veliko in težko nalogo temeljitega čiščenja in vzpostavitve redu in zakonitosti. V raznih vladnih pisarnah so se našli velikanski kupi nerešenih spisov, dognalo se je pa tudi to, da so prejšnji vladinovci mnogo spisov uničili, da bi zakrili sledove svojega raznovrstnega nepostavnega in nepoštenega delovanja. Ob nastopu nove vlade se je čitalo v nekaterih beograjskih listih, da je Pašičev sin Rade z nekim višjim uradnikom ministrskega predsedstva ponoči skozi okno vdrl v predsedniške pisarne ter z avtomobilom odvažal cele svežnje spisov. Bivši vladni predsednik Pašič je pa drugi dan dejal svojemu nasledniku Davidoviču, da nima ničesar za predati. Samo ob sebi je razumljivo, da so predsedniku Pašiču sledili tudi drugi člani prejšnje vlade. Najhujše se je poprej gospodarilo po onih ministrstvih, ki so posebno važna za narod in državo ter tudi dobro založena z narodnim premoženjem. Tako je n. pr. ministrstvo za socijalno politiko porabljalo denar za vse kaj drugega, kot pa za siromašne invalide, katerim je bil določen, v ministrstvu za agrarno reformo so imeli glavno besedo beograjski advokati, ki so se posredovanjem služili velike svote, finančno ministrstvo je izdajalo denar iz raznih posebnih fondov v strankarske svrhe, vladajoči stranki je služilo tudi trgovsko in prometno ministrstvo in tako je šlo naprej v največjo škodo države in njenih državljanov. V par tednih je nova vlada na svojih sejah ugotovila že vse polno nepravilnosti ter je že izdala odločne in važne naredbe, da se zaustavi pot korupciji in nezakonitosti. Težave tega dela so pa zlasti radi tega tako velike, ker se je korupcija zagrizla tudi globoko v vrste državnih uslužbencev in ker se uprava ne more kar čez noč preurediti.

169 proti 114.

Glasovanje o vladni izjavi je dalo, kakor znano, 169 glasov za vlado, 114 pa proti. Tako veliko večino ima vlada v beograjskem parlamentu prvič in prvič so glasovale vse politične skupine, ker je bila doslej vedno ena ali druga nasilno ali samovoljno izključena in se je brez nje iskala večina. To glasovanje pošteno in trezno mislečih ljudi ni iznenadilo, zelo čudno je pa neugnano vpitje Pašič-Pribičevičeve družbe o slabem položaju sedanje vlade. Pred glasovanjem so Pašič-Pribičevičevi ljudje računali in zatrjevali po svojih listih, da se bodo njim proti vladi pridružile razne politične skupine in da bodo Radičevci, če ne proti vladi, vsaj brez glasovanja, odšli iz parlamenta. Ti računi so bili od prvega početka na najslabši podlagi, ker se vendar ni dalo misliti in pričakovati od poslancev zemljoradnikov, džemijeta, Nemcev in posebno še Hrvatov, da bi podpirali svoje dosedanje tlačitelje proti vladi, ki hoče sporazum, red in zakonitost.

Pri glasovanju so ostali v opoziciji samo Pašičevi radikali in Pribičevičevi samostojni demokrati, podpiral jih je za enkrat socijaldemokraški poslanec, ki pa ničesar ne pomeni, laži o slabem položaju vlade pa le nočejo prenehati. Pri razpravi o vladni izjavi so skušali Pribičevičevci razvneti prepire in pretepe v parlamentu, da bi potem raztrobili naokrog, da je parlament nesposoben in da v njem sploh ni mogoče delati. To se jim ni posrečilo, zato so se pa vrgli na to, kako bi se dalo napraviti razdor med člani vlade in pa med hrvatskimi poslanci, ki po dogovoru podpirajo ožji opozicijonalni blok in njegovo vlado.

Po Radičevi vrnitvi.

Vrnitev predsednika HRSS se je ob spremembi režima smatrala od vseh strani kot čisto enostavna stvar. Pri tem tudi Pribičevci niso delali izjeme, pač pa so napovedovali, da vlada takoj pade, kakor hitro se Radič vrne. Trdili so, da bo Radič prekinil dogovor med ožjim opozicijonalnim blokom in svojo stranko ter odrekel vladi podporo. Radič se je vrnil, vlada pa ni padla in samostojni demokrati so takoj začeli pisati, da je zamogel Radič le radi tega priti domov, ker si nova vlada ni upala preklicati in tudi ne izvršiti naredbe prejšnje vlade, odnosno Pašiča, naj se Radiča aretira, ko se pojavi na meji. Tako naredbo je Pašič res dal policijski oblasti, bila je pa protipostavna, ker je ni izdala sodnijska oblast. Nova vlada in tudi njene podrejene oblasti so na protipostavne odredbe prejšnjega režima gledale kot bi jih sploh ne bilo in tako je Radič prišel v Zagreb. Prvo, kar je izjavil, je bilo to, da je treba novo vlado podpirati, ker je sporazumna in parlamentarna ter na vsak način preprečiti, da se Pašič in Pribičevič zopet ne prerijeta v ospredje. Ta izjava je radikalske in samostojno-demokratske napovedi in pričakovanja postavila na laž in zato so Pribičevci svoje naklepe in načrte podprli z lažjo in prevaro. Prvi Radičev govor v Zagrebu so potvorili ter potvorjenega spravili v beograjski dnevnik »Politika.« Po potvorjenem besedilu naj bi bil Radič žalil kralja in ker je bilo takih ponarejanj in laži že cela vrsta, se pribičevska nakana tudi tokrat ni obnesla, četudi se je vrinila v predale precej uglednega lista. Najtočnejše je namreč ugotovljeno, da je Radič ravno nasprotno govoril ter med drugim celo povdarjal, da bi pri nas potom sporazuma lahko prišlo celo tako daleč, da nam monarhija ostane, ko bodo že vse drugod republike. Glede kralja je nadalje tudi dejal, da je imel dobre svetovalce, ko je poveril sestavo vlade poštenjaku Davidoviču.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

21

Že tistikrat ko je bil Trzan še majhen, ga ni maral. Z zavistjo je gledal, kako je belokožec napredoval v vseh rečeh in kmalu nadkrilil svoje tovariše ter nazadnje celo njega samega s svojo gibčnostjo, spretnostjo in bistroumnostjo.

In celo Saboro je premagal in ubil —. Niti on sam, Kršak, si tega ni upal —.

Vse je zatelebano vanj —. Nihče se ne zmeni več za poglavarja —.

Kršaku je šinila vsa kri v možgane. Oči so mu še huje zakrvavele. Pogled se mu je zameglil.

Besen je planil po koncu. Divje je zatulil, skočil je med čredo —.

Bil in klestil je krog sebe s svojimi silnimi težkimi pestmi, globoke rane je sekal s svojimi ostrimi nohti, pol tucata jih je ubil in potolkel, preden se je čreda rešila v varno zavetje visokih vej.

Peneč se od jeze in ves blazen od zavisti je iskal z očmi njega, ki ga je najhuje sovražil, — Trzana.

Tamle na nizki veji je sedel in mirno gledal razsajajočega glavarja.

Tedaj se je Kršak udaril po prsih in zahreščal svoj strašni, grozeči bojni krik in klical nasprotnika k borbi na življenje in smrt. Ali ti — ali jaz, tako je donelo iz Kršakovega rjovenja.

Živali so vztrepetale, džungla je umolknila, plaho se je splazil celo Numa, lev, kralj živali, v goščavo.

Trzan pa je mirno gledal z drevesa.

Ni se bal. Umaknil se je sicer malo poprej na drevo, ker se ni hotel po nepotrebnem izpostavljati zblaznelli jezi Kršakovi, toda sedaj je šlo za njegovo čast. Premagal ga bo ali pa bo častno padel v neenakem boju.

In res se je zdel boj neenak.

Sedem čevljev in više je meril strašni poglavar, ko se je vzravnal na kratkih nogah. Njegova mogočna pleča so bila prepletena s silnimi mišicami, njegov tilnik je bil ena sama kepa železnih kit, strahovita moč je ležala v njegovih kakor moško stegno debelih rokah, njegova režeča se usta so razkazovala strašno zobovje in njegova hudobne, majhne oči so se bleščale v blaznem sovraštvu.

Mirno ga je pričakoval mladi Claytonov sin. V polni moči svoje mladosti je bil, dvajset let je štel, skoraj šest čevljev je meril, mišičast je bil in krepko razvit — pa vkljub temu je bil pomilovalen slabič v primeri s svojim strahovtim nasprotnikom.

Njegov lok in tulj s puščicami sta ležala daleč v stran v travi, odložil ju je, da je lože razkazoval tovarišem svoj plen. Ni imel drugega orožja ko svoj dolgi lovski nož.

Odkar sta se srečala z Bolganijem pa do danes ni Trzan kedaj več zrl v oči takemu strašnemu nasprotniku. Tudi tistikrat ga je rešil edinole nož.

Lovski nož in gibčnost, to je bilo edino, kar je vsaj nekoliko odtehtalo premoč Kršakovo, sicer pa je silna žival daleč nadkriljevala slabotnega človeka in da ni bilo še druge okolnosti, ki je soodločevala v tej neenaki borbi, — Trzan, Claytonov sin, mladi lord Greystoke, bi bil umrl kakor je živel, neznan in nepoznan v divji afriški džungli.

Toda sin Claytona je imel dar, ki ga je dvigal daleč nad vse živali, dar, ki ga je Stvarnik podaril le človeku, — razum. In razum ga je rešil smrtnega objema železnih mišic Kršakovih in ga obvaroval njegovih strašnih zobov. —

Z izzivalnim rjovenjem je planil Kršak nadenj.

Mladi Clayton je potegnil nož in mu je z enako divjim krikom skočil nasproti, da bi prestrigel napad. Vse preveč previden je bil, ni čakal, da bi ga objele dolge, strahovite Kršakove roke.

V hipu ko sta si bila dovolj blizu, je pograbil nasprotnika za dvignjeno zapestje in mu z drugo roko porinil nož pod rebra.

Naglo je spet potegnil nož iz rane, da bi sunil še v drugič in bolje. Pa ni prišel do tega.

Z enim samim zamahom svoje železne pesti mu je izbil Kršak orožje iz roke, daleč v stran je odletel nož.

Trzan je bil brez orožja —.

Spoprijela sta se.

Kršak je nameril svoje zobovje na vrat belokožca, da bi mu pregriznil vratno žilo. Tako napada gorila.

Pa Trzan je dobro poznal bojne šege svojih tovarišev, njegova mišicasta roka je pograbila nasprotnika za vrat in držala njegovo glavo v tolikši oddaljenosti, da mu zobovje ni moglo priti do živega.

Zato pa ga je Kršak udaril po glavi in mu odtrgal šop lasi s kožo vred. V hipu je bil Trzan ves krvav. Da ni njegova roka oslabela vsled rane pod pazduho, gotovo bi mu bil črepinjo prebil.

Zdrknila sta na tla, se valjala, suvala in tolkla, — dvoje divjih, besnečih bitij v borbi za življenje in smrt.

V kratkem odmoru, ko sta oba nekoliko odnehala, da spet prideta do sape, si je zamislil Trzan prekanjen načrt.

Skušal bo priti nasprotniku na hrbet. Tam mu njegovo zobovje ne bo več nevarno in tudi njegove roke ne, več moči bo imel na razpolago, zadušil ga bo.